

חוזר ראש שירותי בריאות הציבור

משרד הבריאות

ב' חשון תשע"ט
11 אוקטובר 2018
מס' חוזר: 4/2018

הנדון: סטנדרט להפעלת מרפאת חיסונים

יחידה מפיצה: שירותי בריאות הציבור
תת יחידה: הסייעות בבריאות הציבור, שירותי בריאות הציבור
מילות מפתח: מרפאת חיסונים, אנשי מקצוע, הכשרה, מבנה וציוד

1. מטרות הנוהל:

- 1.1 להגדיר את הפעילויות המתבצעות במרפאות החיסונים.
- 1.2 להגדיר את אנשי המקצוע והיקף כוח האדם.
- 1.3 להגדיר את ההכשרה הנדרשת של העובדים במרפאות החיסונים.
- 1.4 להגדיר את הדרישות הבסיסיות לתשתית, מבנה וציוד למרפאות החיסונים.

2. מועד תחולה: מיום הפצת החוזר.

3. קישור לחוזרים:

- 3.1 חוזר מנכ"ל משרד הבריאות מס' 8/16: חיסון תלמידי מקצועות הבריאות ועובדי מערכת הבריאות.

https://www.health.gov.il/hozer/mk08_2016.pdf

- 3.2 חוזר ראש שירותי בריאות הציבור מס' 9/16: הנחיות למניעת הכלבת באדם.

https://www.health.gov.il/hozer/BZ09_2016.pdf

- 3.3 תדריך החיסונים של משרד הבריאות, מהדורת 1999 ועדכונים.

http://www.health.gov.il/Subjects/vaccines/Pages/tadrich_Chisunim.aspx

- 3.4 תדריך למרפאות יוצאים לחו"ל של משרד הבריאות, עדכון 2017

https://www.health.gov.il/Subjects/vaccines/Vaccines_abroad/Documents/travel_2013.pdf

סימוכין: 419471018

3.5 תדריך להזרקת חיסונים, משרד הבריאות.

http://www.health.gov.il/PublicationsFiles/TadrichHisunim_21072014.pdf

3.6 חוזר ראש שירותי בריאות הציבור מס' 8/10 : ניהול לוגיסטי של מערך החיסונים.

http://www.health.gov.il/hozer/bz08_2010.pdf

3.7 חוזר אגף הרוקחות מס' 130 : תנאי הפצה נאותים לתכשירים.

http://www.health.gov.il/hozer/DR_130.pdf

3.8 חוזר מנהל רפואה מס' 24/09 : הנחיות להגינת ידיים במוסדות רפואיים.

https://www.health.gov.il/hozer/mr24_2009.pdf

3.9 חוזר ראש שירותי בריאות הציבור מס' 3/2018 : ידע הנדרש לעבודת מטפל במרפאת החיסונים.

4. כללי

מרפאות החיסונים מספקות שירות לאחד או יותר מקהלי היעד: יוצאים לחו"ל, תלמידי מקצועות הבריאות, עובדי מערכת בריאות, אוכלוסיות בסיכון, נחשפים לאחר פגיעות בעלי חיים, תלמידים ומבוגרים שלא השלימו את תכנית החיסונים השגרתית ועוד.

פעילות המרפאה כוללת: קביעת תכנית חיסונים מותאמת, מתן חיסונים, הדרכה וייעוץ לכללי התנהגות לשמירת בריאות, מניעת מחלות זיהומיות, המלצה על טיפול תרופתי למניעת מלריה, הדרכה וייעוץ למניעת מחלות ועוד.

החוזר כולל את הדרישות הבסיסיות להפעלת מרפאה ולעבודת הצוות הרפואי, לרבות שימוש בציד הנדרש.

5. הגדרות

"**רשומה רפואית**": כהגדרתה בחוק זכויות החולה - מידע אודות מטופל, הכולל, בין היתר, פרטים מזהים של המטופל והמטפל וכן מידע המתועד בדרך של רישום או צילום, ובכל דרך אחרת, בדבר הטיפול הרפואי שקיבל המטופל, עברו הרפואי כפי שמסר, הוראות טיפול, וכיו"ב.

6. אחריות

באחריות הנהלות לשכות הבריאות, בתי החולים, קופות חולים ונהלות הארגונים האחרים המפעילים מרפאות חיסונים:

- 6.1 למנות מנהל מקצועי למרפאה.
- 6.2 לקבוע נהלי עבודה בנושאים מנהליים ולפקח על יישומם ועדכונם באופן תדיר.
- 6.3 לפרסם באופן בולט ונגיש את אמצעי הקשר לפניית הציבור.
- 6.4 לוודא מתן מענה זמין, בכל עת בו מופעל שירות המרפאה.
- 6.5 לוודא העסקה של עובדים בעלי הכשרה וכישורים המתאימים לתפקידם.
- 6.6 לוודא שמירת הרשומות הרפואיות וזמינותן, בהתאם להוראות כל דין, ולפחות למשך 7 שנים.
- 6.7 לנהל רישום ודיווח של אירועים חריגים ותופעות לוואי בהתאם לנהלים.
- 6.8 לדווח למשרד הבריאות, אודות מידע שחלה עליו חובת דיווח לפי דין, ולתת מענה נאות ובמועד לפניית משרד הבריאות.
- 6.9 לוודא הגנה על הפרטיות ואבטחת מידע רפואי.

7. חלות הנוהל

חוזר זה חל על כל העובדים במרפאות חיסונים בכל המוסדות והארגונים, כגון לשכות הבריאות, קופות חולים, מרפאות לרפואה תעסוקתית, מרפאות מטיילים מרפאות פרסונל ועל האחרים המפעילים מרפאות חיסונים.

8. אוכלוסיית היעד של מרפאת חיסונים

- 8.1 יוצאים לחו"ל.
- 8.2 תלמידי מקצועות הבריאות.
- 8.3 עובדי מערכת בריאות.
- 8.4 עובדים בתחומים ייחודיים כגון: מוהלים ועובדים עם בעלי חיים.
- 8.5 השלמת חיסונים לתלמידי כתות י"ב וחיסון מבוגרים.
- 8.6 אוכלוסיות בסיכון מוגבר לזיהומים, כגון: מושתלי מח עצם, נחשפים למחלות זיהומיות ונחשפים לבעלי חיים יקבלו טיפול מונע / חיסון במרפאות חיסונים של לשכות הבריאות בלבד.

9. מבנה, תנאים פיזיים וציוד

- 9.1 יש להבטיח שהמבנה יתאים לייעודו ולמתן שירות מקצועי, איכותי ובטיחותי.
- 9.2 פירוט דרישות המבנה, התנאים הפיזיים והציוד הנדרש מפורטים בנספח מס' 1.

10. כוח אדם

10.1 ניהול:

10.1.1 המנהל/ת המקצועית יהיה רופא/ה או אח/ות.

א. אח/ות מוסמך/כת:

- רישום תקף בפנקס המורשים לעסוק בסיעוד בישראל.
- תואר ראשון לפחות מוכר בסיעוד.
- עדיפות לאח/ות בעלת קורס על בסיסי בבריאות הציבור / מניעת זיהומים.

ב. רופא/ה:

- רישיון ישראלי לעסוק ברפואה.
- עדיפות למומחה/ית או מתמחה בבריאות הציבור או ברפואת ילדים או במחלות זיהומיות.
- או בפנימית או במשפחה או מיקרוביולוגיה קלינית.

10.1.2 המנהל המקצועי של המרפאה:

10.1.2.1 נושא באחריות כוללת לכל ההתנהלות המקצועית (באופן ישיר או באמצעות מנהלים אחרים שבסמכותו למנות), ובכלל זה הוא אחראי לתקינות פעילותה המקצועית של המרפאה, יישום החוקים, התקנות, החוזרים והנהלים, שמירה על זכויות המטופלים וקיום כל הוראה חוקית אחרת.

10.1.2.2 המנהל/ת המקצועית של המרפאה יחויב בעמידה בדרישות חוזר ראש שירותי בריאות הציבור מס' 3/2018 ידע הנדרש לעבודת מטפל במרפאת החיסונים.

11. הבטחת מקצועיות המטפלים

באחריות המנהל המקצועי לוודא, כי כל המטפלים במרפאה:

- 11.1 פועלים בהתאם לתחום מומחיותם, הכשרתם וניסיונם.
- 11.2 עברו הכשרות כנדרש בתחום פעילותם במרפאה (בהתאם לדרישות בחוזר ידע הנדרש לעבודת מטפל במרפאת החיסונים, מס' 3/2018).

12. המטפלים

הפעילויות במרפאה (כמפורט בסעיף 12) יבוצעו על ידי :

- 12.1 אח/ות מוסמך/כת :
- רישום תקף בפנקס המורשים לעסוק בסיעוד בישראל.
 - תואר ראשון לפחות מוכר בסיעוד.
- 12.2 רופא/ה : עדיפות למומחה/ית או מתמחה בבריאות הציבור או ברפואת ילדים או במחלות זיהומיות או בפנימית או במשפחה או מיקרוביולוגיה קלינית.
- 12.3 המטפלים במרפאת החיסונים יחויבו בעמידה בדרישות חוזר ראש שירותי בריאות הציבור מס' 3/2018 : ידע הנדרש לעבודת מטפל במרפאת החיסונים.
- 12.4 יעוץ מקצועי : בשעות עבודת המרפאה בלשכות הבריאות יהיו רופא מומחה או מתמחה בבריאות הציבור או אחות אפידמיולוגית זמינים במקום או בטלפון למתן מענה לצוות.
- 12.5 רופא יועץ מחוץ למסגרת לשכת בריאות : רשאי לתת יעוץ בנושא חיסונים רופא מומחה בבריאות הציבור, רופא מומחה במחלות זיהומיות ורופא מומחה ברפואת ילדים, או בפנימית או במשפחה או מיקרוביולוגיה קלינית.
- 12.6 כוח אדם מנהלי יוקצה למרפאה לניהול תורים, גביית תשלומים, הנפקת פנקסי חיסונים וכל פעילות נוספת לפי שיקול דעת מנהל הארגון.
- 12.7 כוח האדם יותאם להיקף מספר הפונים למרפאה ולפעילותה.
- 12.8 עובדי מרפאת חיסונים יהיו מחוסנים לפי הוראות חוזר המנהל הכללי מס' 8/16 : חיסון תלמידי מקצועות הבריאות ועובדי מערכת הבריאות.

13. פעילויות מרפאת החיסונים, בהתאם לקהל היעד שלה

- 13.1 קביעת תכנית חיסונים המותאמת לצרכיו ורקע בריאותי של המטופל.
- 13.2 הדרכה, יעוץ ומתן המלצה על קבלת טיפול תרופתי למניעת מחלות זיהומיות.

- 13.3 הדרכה וייעוץ להתנהגות בריאותית.
- 13.4 מתן חיסונים.
- 13.5 הנפקת פנקס חיסונים בינלאומי לפי הצורך.
- 13.6 מתן אישור על השלמת החיסונים ובדיקות כנדרש לתלמידי מקצועות הבריאות ולעובדי מערכת בריאות ו/או מתן פטור מסיבות רפואיות.

14. תיעוד ודיווח

- 14.1 יש לתעד את כל הפעילות והחיסונים ב"רשומה הרפואית" הקיימת בארגון וברשומה אישית (כגון פנקס חיסונים), כמתחייב מהחוק ובנהלים לפי המקובל בארגון.
- 14.2 יש לדווח על תופעות לוואי של חיסונים ללשכת הבריאות, כמפורט בתדריך החיסונים.

15. בקרת איכות השירות על מרפאת החיסונים

- 15.1 האחריות הכוללת לאיכות הטיפול המקצועי בשירות, לרבות הפיקוח והבקרה, חלה על המנהל המקצועי של השירות.
- 15.2 הבקרה תכלול, בין היתר:
- 15.2.1 בדיקה של איכות הטיפול ומקצועיותו
 - 15.2.2 בטיחות מטופלים
 - 15.2.3 הבטחת איכות וניהול סיכונים
 - 15.2.4 תשתיות מבנה הולמות, ציוד, בטיחות וגהות
 - 15.2.5 תיעוד ודיווח על אירועים חריגים
 - 15.2.6 הגנת הפרטיות ושמירת הסודיות הרפואית של המטופלים ושל הרשומות הרפואיות
 - 15.2.7 עבודה בהתאם לחוקים ונהלים רלוונטיים ולרבות חוזר זה
 - 15.2.8 פעולה לשיפור תוצאות שביעות רצון מטופלים (ביצוע סקרים)

15.3 מדדי איכות אלה ימדדו ויתועדו על ידי הארגון המפעיל את המרפאה.

15.4 בקרת משרד הבריאות על יישום נוהל זה, תבוצע, בין היתר, במסגרת הבקורות שעורך המשרד בקופות חולים, ובמוסדות רפואיים מורשים.

16. נספחים

נספח מס' 1 - תנאים פיזיים במרפאת חיסונים.

בכבוד רב,

א/ד' קלינר

ד"ר אודי קלינר

מ"מ ראש שרותי בריאות הציבור

נספח מס' 1 :

תנאים פיזיים במרפאת חיסונים

1. חדר המרפאה

1.1 שטח חדר הבדיקה רצוי 16 מ"ר רבועים נטו. לא כולל אזור ההמתנה.

2. נגישות ופתחים

2.1 המרפאה תהיה נגישה לבעלי מוגבלויות לפי הוראות הדין. רוחב מעבר חופשי של דלת הכניסה למרפאה או לחדר הרופא יהיה 90 ס"מ נטו לפחות, על מנת לאפשר כניסת כיסא גלגלים סטנדרטי למרפאה ו/או פינוי באמצעות אלונקה של אמבולנס.

3. אקוסטיקה

הבידוד האקוסטי של חדרי הבדיקה יבוצע באופן שיבטיח פרטיות של המטופל הנבדק.

4. תאורה

תאורה מותאמת לגודל החדר ולתנאי התאורה הטבעית.

5. אוורור ומיזוג אויר

5.1 בכל חלקי המרפאה, תופעל מערכת מיזוג אוויר, ו/או אספקת אויר.

5.2 השליטה על רמת המיזוג תהיה נפרדת בכל חדר.

6. אינסטלציה סניטרית ומתקנים וכלים סניטריים

6.1 לכל כיור יהיה חיבור למים חמים וקרים.

6.2 בכל עמדת רחיצת ידיים יהיה סבון אנטימיקרוביאלי במיכל חד פעמי המחובר למתקן לחיץ, מתקן נוזל לחיטוי ידיים, ומתקן למגבות נייר חד פעמיות המאפשר גלילה של מגבת הנייר ללא מגע בידית.

6.3 הקיר מאחורי הכיור יחופה בקרמיקה.

7. אזור המתנה

7.1 לכל מרפאה יוקצה אזור המתנה.

7.2 כסאות.

7.3 אמצעי הדרכה כגון טלוויזיה, עלוני מידע, לוח מודעות.

7.4 מתקן למי שתיה.

8. ציוד קבוע ונייד הנדרשים למרפאה:

- 8.1 ספת בדיקה עם מתקן לגלילי נייר לכיסויה.
- 8.2 הדום נמוך ויציב לסיוע למטופל בעלייה לספת הבדיקה.
- 8.3 אמצעים לשמירה על פרטיותו של המטופל מסביב לספת הבדיקה, כדוגמת וילון או פרגוד.
- 8.4 וילון או תריס מתכוונן לחלון, אם יש חלון בחדר, לשמירת פרטיות המטופל.
- 8.5 פח אשפה נפתח רגלית.
- 8.6 מקרר לאחסון תרכיבי חיסון עם רשם טמפרטורה רציף (על פי חוזר ראש שירותי בריאות הציבור, מס' 8/10 : ניהול לוגיסטי של מערך החיסונים)
- 8.7 מחשב לתיעוד ברשומות ממוחשבות עם חיבור לאינטרנט.
- 8.8 ערכה לעזרה ראשונה - יש לוודא המצאות הערכה לטיפול מידי באנפילקסיס הכוללת:
2 אמפולות אדרנלין בריכוז 1 מ"ג / מ"ל בתוקף
2 מזרקים בנפח של 1.0 מ"ל או 2.0 מ"ל ומחטים להזרקה בהתאם לגיל של מקבל החיסון
- 8.9 ציוד מתכלה לביצוע החיסונים (על פי תדריך להזרקת חיסונים).
- 8.10 מכשיר למדידת לחץ דם.
- 8.11 מיכל לפינוי פסולת ביולוגית.